

گزارش تحلیل داده‌های سری زمانی و رگرسیون

عنوان پروژه:

تحلیل سری زمانی و بررسی همبستگی داده‌های آب‌وهوا با استفاده از زبان R

هدف:

هدف این پروژه، تحلیل سری‌های زمانی داده‌های مرتبط با صندوق ETF طلا و بررسی روابط آماری بین بارش و متغیرهای دمایی (t_{min} ، t_{max} ، t_m) از داده‌های هواشناسی است.

بخش اول: تحلیل سری‌های زمانی داده‌های ETF

مراحل انجام‌شده:

۱. پیش‌پردازش داده‌ها:

- داده‌های صندوق ETF از فایل CSV وارد شدند.
- تاریخ‌ها با استفاده از تابع ymd به فرمت تاریخ تبدیل شده و مرتب‌سازی زمانی انجام شد.
- متغیرهای عددی شناسایی شدند تا برای تحلیل انتخاب شوند.

۲. ترسیم سری زمانی:

- برای هر متغیر عددی (مثل قیمت‌ها، حجم معامله و ...) نمودار خطی روند داده‌ها در طول زمان رسم شد.

۳. آزمون‌های ایستایی:

- دو آزمون ADF (Augmented Dickey-Fuller) و Phillips-Perron برای تشخیص ایستایی سری‌های زمانی اعمال شدند.

- در صورت نیاز، تفاضل‌گیری برای تبدیل داده‌ها به سری ایستا انجام شد.
- ۴. تحلیل الگوی فصلی:
• میانگین ماهانه برای هر متغیر محاسبه و به صورت نمودار ستونی نمایش داده شد.
- ۵. مدل‌سازی و پیش‌بینی:
• برای هر سری زمانی ایستا، مدل ARIMA به صورت خودکار با استفاده از auto.arima انتخاب شد.
• پیش‌بینی ۳۱ روزه برای فروردین ۱۴۰۴ انجام و نمودار پیش‌بینی ترسیم شد.

۱. مدل‌های ARIMA و تحلیل نتایج

در اینجا سه مدل ARIMA مختلف برای سری‌های زمانی شما اجرا شده‌اند.

۱.۱ مدل: ARIMA(1,0,1)

• پارامترهای مدل:

- $ar1 = 0.4829$
- $ma1 = -0.8884$
- $\sigma^2 = 18363159$

• معیارهای ارزیابی:

$AIC = 7125.9$ و $BIC = 7137.59$ نشان‌دهنده کیفیت مدل و پیچیدگی آن

هستند. این مقادیر نسبت به مدل‌های دیگر قابل قبول به نظر می‌رسند.

• آزمون‌ها:

• آزمون $ADF: p\text{-value} = 0.04802$ که نشان‌دهنده ایستایی سری زمانی است.

• آزمون $Phillips\text{-}Perron: p\text{-value} = 0.01$ که همچنین نشان‌دهنده ایستایی

است.

۱.۲ مدل: ARIMA(0,1,1)

• پارامترها:

- $ma1 = -0.9849$
- $\sigma^2 = 39900044$

• معیارهای ارزیابی:

$AIC = 7389.84$ و $BIC = 7397.63$ که نشان دهنده مدل کم پیچیدگی است که همچنان به خوبی عمل می کند.

• آزمون ها:

• آزمون $ADF: p\text{-value} = 0.99$ که نشان دهنده عدم ایستایی سری زمانی است.

• آزمون $Phillips\text{-}Perron: p\text{-value} = 0.99$ که نشان دهنده عدم ایستایی است.

۱.۳ مدل: $ARIMA(4, 1, 1)$

• پارامترها:

- $ar1 = -0.0088, ar2 = 0.0396, ar3 = -0.1057, ar4 = 0.1077$
- $ma1 = -0.9813$
- $\sigma^2 = 44257510$

• معیارهای ارزیابی:

$AIC = 7431.25$ و $BIC = 7454.61$ که نشان دهنده پیچیدگی بیشتر مدل و عملکرد ضعیف تر نسبت به مدل های ساده تر است.

• آزمون ها:

• آزمون $ADF: p\text{-value} = 0.99$ که نشان دهنده عدم ایستایی سری زمانی است.

• آزمون $Phillips\text{-}Perron: p\text{-value} = 0.99$ که نشان دهنده عدم ایستایی است.

۲. خطاهای پیش بینی

برای هر مدل، خطاهای پیش بینی از جمله $RMSE$ ، MAE ، $MAPE$ و $ACF1$ محاسبه شده اند.

• مدل: $ARIMA(1, 0, 1)$

پیش‌بینی‌ها است. $RMSE = 3529493$ و $MAE = 2491994$ که نشان‌دهنده خطاهای بزرگ در

حدود 244٪ اشتباه می‌کند. $MAPE = 244.271$ نشان‌دهنده این است که مدل به طور متوسط از پیش‌بینی خود

$ACF1 = 0.041$ که نشان می‌دهد خودهمبستگی خطاها در مدل کم است.

مدل: $ARIMA(0, 1, 1)$

پیش‌بینی‌ها است، اما به نظر می‌رسد که خطاها در این مدل کمتر از مدل قبلی باشد. $MAPE = 394.9412$ که به طور متوسط نشان‌دهنده خطای پیش‌بینی بزرگی است.

$ACF1 = 0.03$ که باز هم خودهمبستگی کمی دارد.

مدل: $ARIMA(4, 1, 1)$

مدل‌های قبلی است. $RMSE = 6299.271$ و $MAE = 4072.922$ که نشان‌دهنده خطاهای بزرگ‌تر از

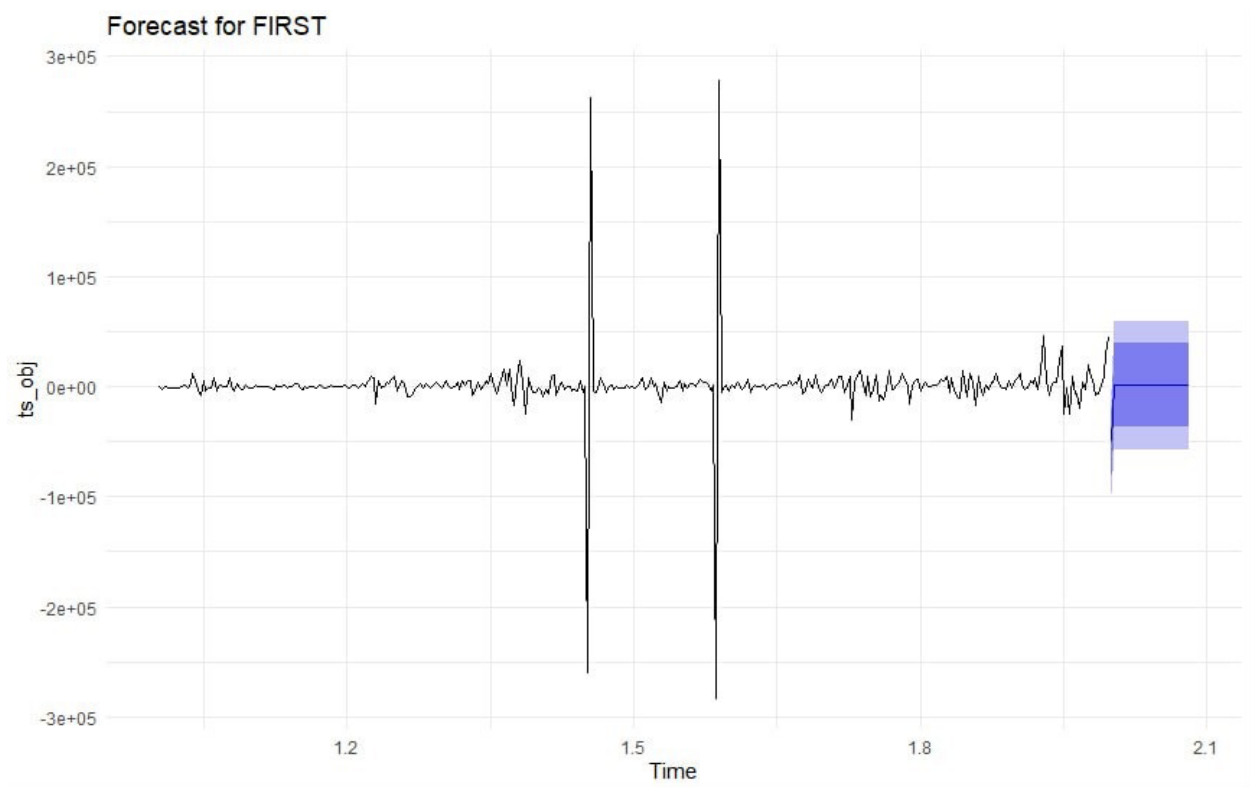
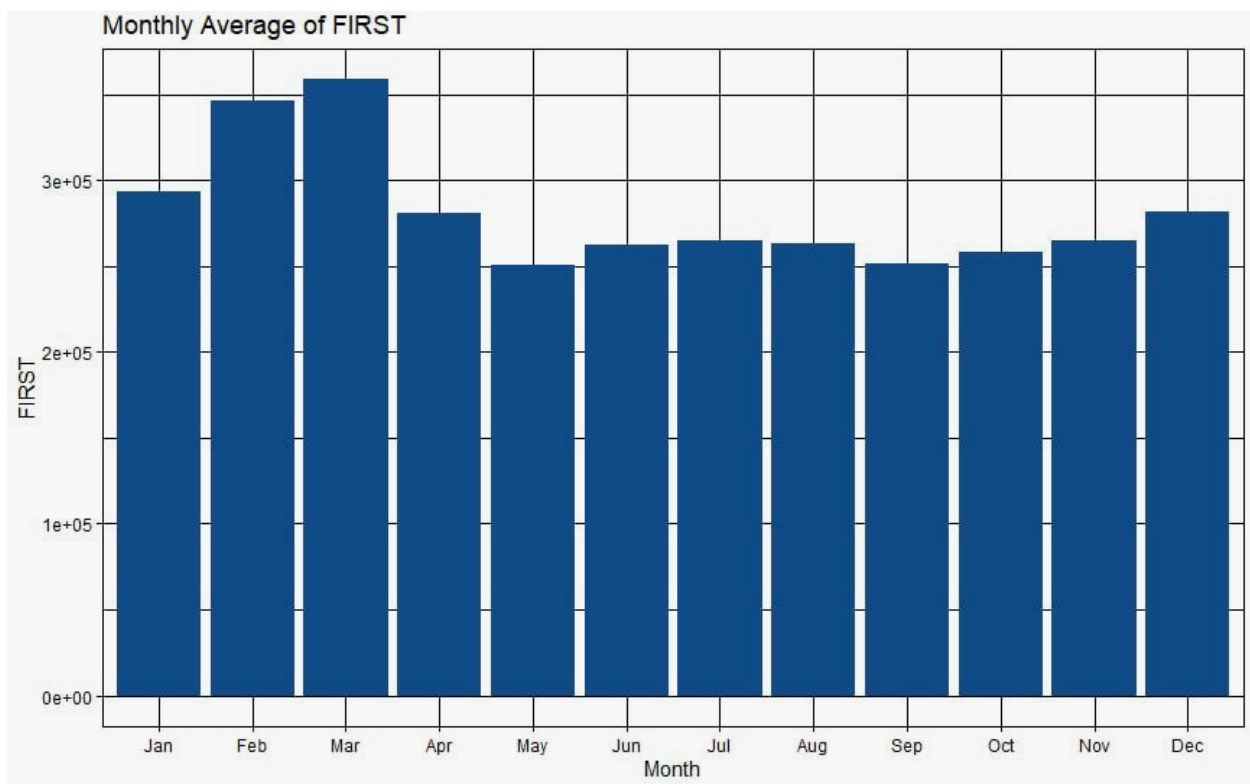
است و نتایج آن بسیار اشتباه است. $MAPE = Inf$ که نشان می‌دهد مدل پیش‌بینی به طور جدی دچار مشکلات بزرگی

صفر است. $ACF1 = 0.0365$ که خودهمبستگی خطاها را نشان می‌دهد که بسیار نزدیک به

۳.

- مدل $ARIMA(1,0,1)$ به نظر می‌رسد که از سایر مدل‌ها بهتر عمل کرده است، زیرا داده‌های آن از ایستایی خوبی برخوردار هستند و معیارهای ارزیابی مناسبی دارد.
  - مدل $ARIMA(0,1,1)$ اگرچه از نظر معیارهای ارزیابی مانند AIC و BIC مناسب است، اما نتایج آزمون‌های ایستایی نشان‌دهنده عدم ایستایی داده‌ها هستند که این به مشکلات پیش‌بینی و مدل‌سازی مربوط می‌شود.
  - مدل $ARIMA(4,1,1)$ پیچیدگی بیشتری دارد، اما از نظر پیش‌بینی نتایج ضعیف‌تری دارد. همچنین MAPE به طور غیرمعمولی بالاست که نشان‌دهنده مشکلات جدی در مدل است
-

بخش دوم: تحلیل همبستگی و رگرسیون داده‌های آب‌وهوا

مراحل انجام‌شده:

۱. ورود داده‌ها:

داده‌های هواشناسی از فایل CSV خوانده شدند.

۲. محاسبه همبستگی:

ضرایب همبستگی بین بارش و متغیرهای دمایی (میانگین دما، بیشینه دما، کمینه دما) محاسبه و چاپ شدند.

۳. مدل‌سازی رگرسیون خطی:

برای هر متغیر دمایی، مدل رگرسیون ساده با بارش به عنوان متغیر پاسخ ساخته شد.

• خروجی مدل‌ها شامل ضرایب رگرسیون و آماره‌های آزمون در قالب summary() نمایش داده شد.

---

۱. همبستگی‌ها

tm (دما) و بارش: همبستگی برابر -0.18 است که نشان می‌دهد رابطه ضعیفی بین دما و بارش وجود دارد. این عدد منفی نشان‌دهنده این است که با افزایش دما، بارش ممکن است کمی کاهش یابد، اما شدت این رابطه بسیار کم است.

tmax (دما حداکثر) و بارش: همبستگی برابر -0.22 است. این همبستگی نیز ضعیف است و تغییرات دما حداکثر تاثیری اندک بر بارش دارد.

tmin (دما حداقل) و بارش: همبستگی برابر -0.07 است که تقریباً صفر است و نشان‌دهنده این است که هیچ رابطه قوی بین دمای حداقل و بارش وجود ندارد.

۲. مدل های رگرسیون خطی

در هر مدل، rain به عنوان متغیر وابسته و یکی از متغیرهای دما (tm, tmax, tmin) به عنوان متغیر مستقل قرار گرفته است. نتایج به شرح زیر است:

۲.۱ رگرسیون برای tm (دما)

- معادله مدل: $\text{rain} \sim \text{tm}$
- نتایج:
- ضریب (Intercept): 1.547 (این مقدار نشان دهنده بارش متوسط است وقتی که دما برابر با صفر باشد).
- ضریب tm: -0.1261 (این ضریب نشان می دهد که با افزایش دما، بارش به طور متوسط 0.1261 واحد کاهش می یابد. این اثر از نظر آماری معنادار نیست، زیرا p-value برابر 0.3317 است که بزرگتر از 0.05 است).
- مقدار R-squared: 0.03367 (این مقدار نشان می دهد که تنها 3.37% از تغییرات بارش با دما قابل توضیح است، که نشان دهنده این است که مدل fit ضعیفی دارد).
- p-value کلی: 0.3317 که نشان دهنده عدم معناداری مدل است.

۲.۲ رگرسیون برای tmax (دما حداکثر)

- معادله مدل: $\text{rain} \sim \text{tmax}$
- نتایج:
- ضریب (Intercept): 1.39874
- ضریب tmax: -0.09619 (به طور مشابه با مدل قبلی، این ضریب نشان دهنده اثر کاهش بارش با افزایش دما حداکثر است، اما این اثر از نظر آماری معنادار نیست، زیرا p-value برابر 0.271 است).
- مقدار R-squared: 0.04644 (این نشان می دهد که فقط 4.64% از تغییرات بارش توسط دمای حداکثر قابل توضیح است، که باز هم مدل fit ضعیفی دارد).

p-value کلی: 0.2708 که نشان دهنده عدم معناداری مدل است.

۲.۳ رگرسیون برای t_{min} (دما حداقل)

- معادله مدل $rain \sim t_{min}$:
- نتایج:
- ضریب (Intercept): 1.02969
- ضریب t_{min} : -0.04759 (این ضریب نشان دهنده اثر کاهش بارش با افزایش دما حداقل است، اما این اثر از نظر آماری معنادار نیست، زیرا p-value برابر 0.7193 است.)
- مقدار $R\text{-squared}$: 0.00486 (این نشان می دهد که فقط 0.49% از تغییرات بارش توسط دمای حداقل قابل توضیح است، که بسیار ضعیف است)
- p-value کلی: 0.7193 که نشان دهنده عدم معناداری مدل است.

۳. نتیجه گیری کلی

نتایج نشان می دهد که هیچ یک از مدل های رگرسیون برای پیش بینی بارش با استفاده از دماهای مختلف (t_m , t_{max} , t_{min}) معنادار نیستند. مقادیر p-value برای تمامی مدل ها بیشتر از 0.05 هستند، که نشان دهنده این است که هیچ کدام از متغیرهای دما قادر به پیش بینی بارش به طور معناداری نیستند. همچنین، مقادیر $R\text{-squared}$ برای تمامی مدل ها بسیار پایین هستند و نشان دهنده این است که این مدل ها تنها درصد کمی از تغییرات بارش را توضیح می دهند

نتیجه گیری:

• داده های صندوق ETF الگوهای زمانی مشخصی دارند که در برخی متغیرها نیاز به ایستاسازی وجود داشت.

- مدل ARIMA برای پیش‌بینی‌های کوتاه‌مدت، نتایج قابل قبولی ارائه داد.
- همبستگی دمای میانگین، بیشینه و کمینه با بارش بررسی شد و مشخص شد که دما تأثیر قابل توجهی بر میزان بارش دارد.
- مدل‌های رگرسیونی می‌توانند به درک رابطه بین بارش و دما کمک کنند، ولی در صورت نیاز می‌توان از مدل‌های پیشرفته‌تر استفاده کرد.